
A

{ Typography: from the Greek words τύπος (typos) – „form“ and γράφειν (graphein) – „to write“. Kilde: eng. Wikipedia }

Opgaven
Da jeg i skolepraktik manglede en rigtig god opgave i typografi og ombrydning, til min porfolio, fik jeg en idé – at redesigne Vorrevangskolens skoleblad – som hedder Vorrebladet. Først kontaktede jeg skolens inspektør for at fortælle om min idé og for at få lov til at bruge skolens blad. Det endte med at jeg fik lov til det, og fik materialet til projektet (tekst som Word filer og billeder i jpeg format).

Mit bidrag til opgaven
Det har kun været mig selv til denne opgave.

Programvalg
InDesign CS6 til tekstbehandling og layout.
Photoshop CS6 til billedredigering
Illustrator CS6 til tegning af grafik
Acrobat Pro til fremstilling af trykklar PDF fil

Målgruppe
Det er en bred målgruppe, da det omfætter både voksne og børn. Altså lærere, pædagoger og andre ansatte på skolen, børn fra 0. til 9. klasse, deres forældre og eventuelt andre interesserede.

Format og omfang
Format: 260x200 mm
Antal sider: 24

Procesbeskrivelse
- Generelle indstillinger i InDesign
- Oprettelse af dokument (format, facing pages, spalter, bleed og margins)
- Baseline-justering
- Paragraph Styles
- Character Styles
- Billedtekst
- A-master med marginer, paginering og de faste grafiske elementer (hjertet – skolens logo, bladets navn og nummer) der går gennem siderne samt fjernelse af dem fra de enkelte sider
- B-master med 2 spalter
- C-master med 3 spalter
- Textwrap
- Uncial
- Glyphs
- Æstetisk placering af tekst og billeder
- Placering af grafik ind i tekst
- Knibning og spatiering (kerning & tracking)
- Text Frame Options
- Søg og erstat funktion
- Preflight og klargøring af PDF fil

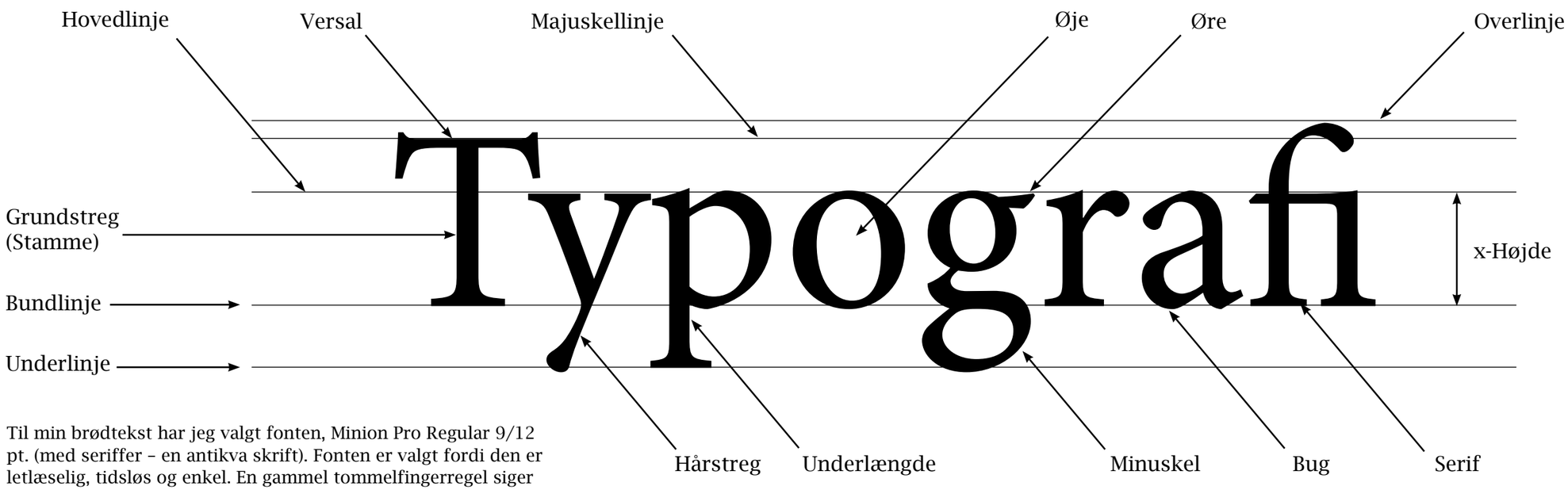
Ting jeg var særlig opmærksom på
- Horeunger
- Dobbelt anførelsestegn („“)
- Floder
- Korrekt orddeling
- Bindestreg ændret til tankestreg

Æstetik
- Brødtekst holder register
- Margin er tilpasset i top
- Topmargin flugter med x-højden
- Tekst delt op i to (med fast baggkant) og tre (med løs bagkant) spalter. Således får jeg lidt mere variation i teksten og generelt i bladets udseende og dynamik.
- Billeder der går til kant er tilpasset beskæring på 3 mm. Generelt flugter de med x-højden og bundlinjen.

Typografi
Da min målgruppe er meget bred, blev jeg næsten „nødt“ til at bruge flere skrifter. Og det har jeg det fint med. Inden jeg gik i gang med opgaven, har jeg kigget meget på og søgt inspiration i andre kendte blade. Mine forbilleder, vil jeg sige, var følgende blade: Samvirke, Mood, Ud & Se, Naturli, Goal, Street Boys og Panorama.

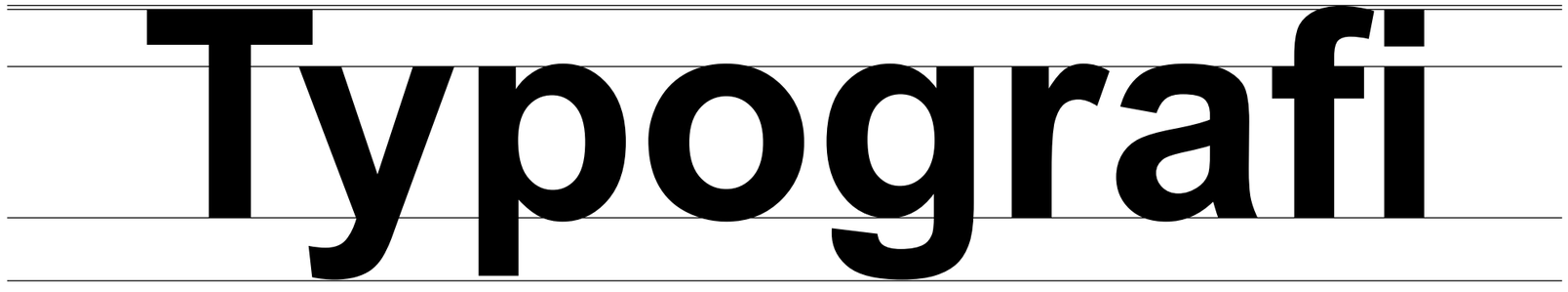
Andre virkemidler
- Faktabokse skaber et godt overblik
- Billeder og grafik understøtter tekstens indhold

Kvalitetsvurdering
Jeg synes, jeg har opnået det ønskede resultat med mit redesign af skolebladet. Alle fra målgruppen kan finde noget underholdende i bladets sider. Det vil sige, der er noget til både børn og voksne, kvinder og mænd, unge og dem der er lidt ældre. Bladet er på samme tid spændende og sjovt, barnligt og seriøst, til de store og små. Hvis jeg havde haft mere tid, så ville jeg have brugt tiden på at finpudse typografien.

Til min brødtekst har jeg valgt fonten, Minion Pro Regular 9/12 pt. (med seriffer – en antikva skrift). Fonten er valgt fordi den er letlæselig, tidsløs og enkel. En gammel tommelfingerregel siger ved specifikation af linjeafstand: 2 pt. mere end skriftens størrelse. Men det afhænger af spaltebredden også. Det vil sige, smal spalte – lille afstand og bred spalte – stor afstand. Desuden virker en brødtekst med lille x-højde optisk mindre end en brødtekst med stor x-højde.

Til min underrubrik har jeg valgt fonten Arial Bold 18/22 pt. (uden seriffer, altså en grotesk skrift). Fonten er valgt, fordi den er læsevenlig, tidsløs og enkel.

FFF Tusj Bold 29/34 pt

ABCDEFGHIJKLMNOPQ
RSTUVWXYZÆØÅ
abcdefghijklmnopq
rstuvwxyzæøå
1234567890
!?%–,.:/()

Chunky Medium 29/35 pt

ABCDEFGHIJKLMNOPQ
RSTUVWXYZÆØÅ
abcdefghijklmnopq
rstuvwxyzæøå
1234567890
!?%-,.:/()

Grumble Regular 38/39 pt

ABCDEFGHIJKLMNOPQ
RSTUVWXYZÆØÅ
abcdefghijklmnopq
rstuvwxyzæøå
1234567890
!?%-,.:/()

ITC American Typewriter Std. Light Condensed 29/34 pt

ABCDEFGHIJKLMNOPQ
RSTUVWXYZÆØÅ
abcdefghijklmnopq
rstuvwxyzæøå
1234567890
!?%-,.:/()

Paragraph Styles

1. Brødtekst 9/12 pt
2. Brødtekst m. indryk
3. Mellemrubrik 10/12 pt
4. Manchet 10/15 pt
5. Underrubrik 18/22 pt
6. Rubrik (diverse str.)
7. Byline 10/16 pt
8. Billedtekst 7/10 pt

Character Styles

9. Fed Character Styles baseret på brødtekst

Tema: Lockout

For fuld udblæsning

Tredje „afsnit" af skoleåret er snart gået, og efter påskeferien venter foråret for forhåbentlig fuldudblæsning. I skrivende stund er morgenens temperatur næsten tocifret – på den „forkerte" side af skalaen!

Lise Thorn, skoleleder
Mette Nielsen, lærer

Foråret er ikke det eneste, der venter på os efter ferie[n]. Men nu holder vi vejret i „spænding" over den varslede lockout.

Vil børnene møde til en skole uden lærere, og hvordan klarer I og vi det? Det er ikke en konflikt, vi i skolen ønsker – hverken de konfliktramte lærere, de øvrige medarbejdere og her også ledelsen. I dag har jeg stadig håbet om, at parterne når at finde frem til en løsning – og uden at eleverne skal bruges i vejen mod dette mål.

Bliv orienteret via Forældreintra

Når I [læ]ser med Vorrebladet i hånden, så ved vi mere, og hvis det ender [m]ed en lockout, vil I løbende blive orienteret – og forhåbentlig via hjemmesiden og Forældreintra.

Som sædvanligt er foråret årstiden, hvor detailplanlægningen af det kommende skoleår finder sted, f.eks:

- at det er nu, budgettet afstemmes ift hvor mange stillinger, der råd til - skal vi have nye lærere ansat eller det modsatte?
- at der vurderes, om der er fag, der skal tillægges flere timer
- at elevernes fag besættes med navngivne lærere
- at skemaer bliver lavet for næste år
- at større aktiviteter planlægges (skolefest, trivselsdage, lejrskoler, forårskoncert mv.)

I dette arbejde er skolebestyrelsen involveret, - de skal godkende skolens budgetter og sørge for, at vi overholder principperne for skolen. Derudover er skolens ledelsesteam i løbende dialog med lærerne i arbejdet med at få skabt de bedst mulige faglige dækninger for eleverne.

Fokus på „inklusion"

Efter flere år med meget stramme budgetter, så ser vi nu, at det heldigvis begynder at vende. Det betyder ikke, at vi har frie tøjler, tværtimod! Men i stedet at vi kan lave mindre stramt nogen steder, fx på vikarsituationen, hvor især Udskolingen har været hårdt ramt ved at rigtig mange af timerne dér, er blevet aflyst ved lærerfravær. I den anledning vil jeg her udtrykke en tak til lærere, elever og forældre for den forståelse, der er vist de sidste par år.

Foråret er [o]gså tiden, hvor nye indsatser drøftes og aftales i personalegrup[p]er og skolebestyrelsen. Nye tiltag for Vorrevangskolen er helt overordnet, at vi fortsætter med at have fokus på „inklusion" – og her tænker vi „inklusion" af ALLE børn, der går på skolen, idet alle børn har ret til en skolegang, hvor de bliver passende udfordret og oplever sig som en del af et godt fællesskab. I det arbejde ser vi nødvendigheden af, at to væsentlige områder skal være på plads:

- **klasserumsledelse/ledelse af børnegrupper** – fordi det har så stor betydning, at børnene oplever, at det er den voksne, der har styr på det. At læreren/pædagogen „ser" den enkelte, samtidig med at hele klassen/gruppen ses.
- **undervisningsdifferentiering** – fordi alle børn skal udfordres uanset, om man har svært eller let ved fagene og aktiviteterne.

I det arbejde ser vi bl.a IT og digital læring som et godt redskab, og vi er næsten færdige med udarbejdelse af en IT-strategi for skolen. Strategien lægger op til et samarbejde mellem Indskolingen og

Skejby-Vorrevang Dagtilbud, der har igangsat arbejdet med digital læring og her bl.a. brugen af Ipads. Jeg forventer at kunne præsentere den færdige strategi i næste nummer af Vorrebladet.

Inklusion og inovationsindsatsen

Ligesom arbejdet med inklusion fortsætter, udvider vi også innovationsindsatsen, hvor de to områder er:

- **udvikling i afdelinger** – bl.a ved en årlig innovations-fleksuge med fokus på kreative læreprocesser, udviklingstiltag i både ind- og udskoling, indførsel af et fast „læse-lebe-stemmebånd"
- **forældre som ressourcer** – bl.a ved at få endnu mere gang i „Forældrebanken", at invitere til en fælles forskønnelsesdag lørdag den 13. april, hvor vi håber på en stor forældredeltagelse, så vi kan få gjort (især) indskolingsafsnittet forårsklart. Der kommer snarest en invitation fra skolebestyrelsen, men sæt allerede nu kryds i kalenderen denne dag (formiddag).

Personaleændringer

- **Bjarne Andersen**, der har været administrativ leder i knap 6 år, startede den 1. marts i en lignende stilling på en skole i Søborg på Sjælland
- **Søren Skalkhoj**, matematik- og idrætslærer på Midtpunktet, er midlertidigt ansat i Bjarnes stilling.
- I Sørens stilling er lærer **Peter Boysen** ansat.
- **Kristian Lindholdt**, der har stået for en særlig indsats i Udskolingen, har ligeledes pr. 1. marts fået andet arbejde (i socialforvaltningen). I hans stilling, der er et samarbejdsprojekt med Fritids- og Ungdomsskoleafdelingen, er **Louis Gravensen** ansat.
- **Louis** går fra en stilling i én af skolens specialklasser, og i hans stilling er pædagog **Lars Krarup** ansat
- **Morten Poulsen**, lærer i Udskolingen, starter pr. 1. april i en deltids-konsulent stilling i Børn og Unge, der pr. 1. august går til at blive en fuldtidsstilling. Frem til sommer - og for nogle af fagene også næste skoleår - dækkes Mortens timer internt.

Med disse ord vil jeg slutte med håbet om et – på trods af diverse udfordringer - godt forår.

Klasselokalerne er tomme. Hvor længe?

Beregning af mellemrubrik

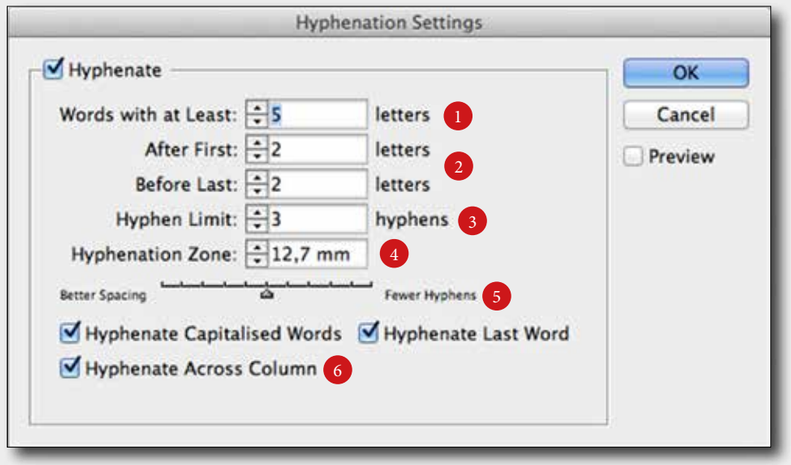
KUN HVIS...

...min mellemrubrik havde 13 pt
i skydning – 1 linje
2x12 pt = 24 pt og 1x13 pt = 13 pt
Luft tilovers: 11 pt
Fordeling: 9 pt over, 2 pt under

...min mellemrubrik havde 13 pt
i skydning – 2 linjer
3x12 pt = 36 pt og 2x13 pt = 26 pt
Luft tilovers: 10 pt
Fordeling: 8 pt over, 2 pt under

...min mellemrubrik havde 13 pt
i skydning – 3 linjer
4x12 pt = 48 pt og 3x13 pt = 39 pt
Luft tilovers 9 pt
Fordeling: 7 pt over, 2 pt under

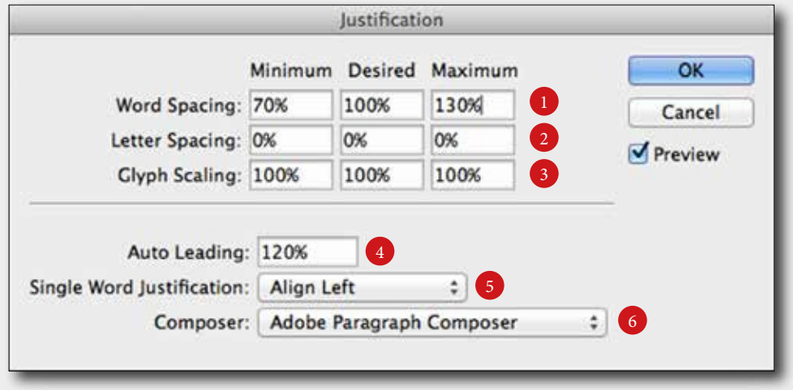
Hyphenation Settings – Orddeling

Inden jeg gik i gang med min opgave, lavede jeg de rigtige indstillinger i orddeling (Hyphenation) og justering (Justification).

1. Mindste antal tegn, der skal være i ord, der deles – 5.
2. Mindste antal tegn, der skal være i starten eller slutningen af et ord, der kan deles – mindst 2 bogstaver før og efter.
3. Maksimale antal bindestreger, der kan forekomme på forløbende linjer. 0 betyder et ubegrænset antal bindestreger. Her anbefales 3.
4. Angiver den luft, der må være i slutningen af en linje i ikke-justeret tekst, før orddelingen starter. Gælder kun, når man bruger enkeltlinjetekstombryderen sammen med ikke justeret tekst.
5. Bedre fordeling, færre bindestreger. Man kan ændre balancen mellem disse indstillinger ved at justere skyderen.
6. Orddeling af ord med store bogstaver.
   Deler det sidste ord.
   Deler ord på tværs af spalter.

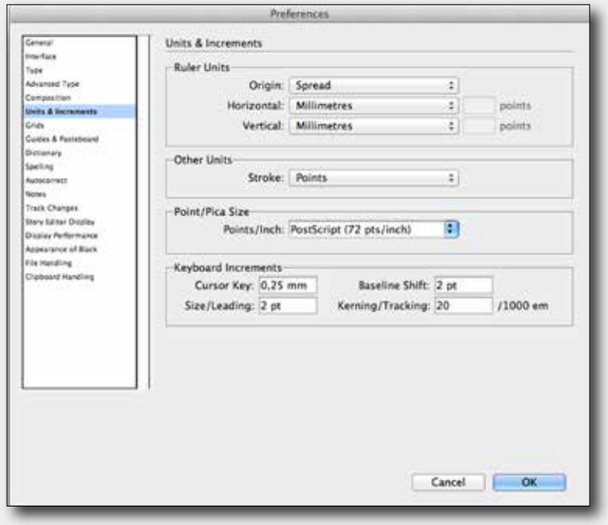
Justification – Justering

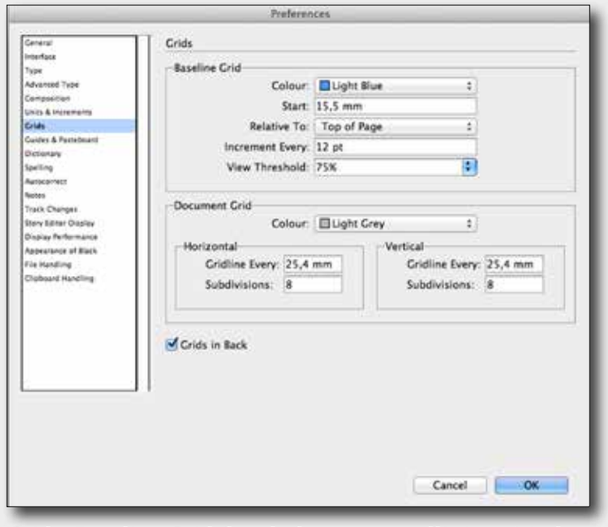
1. Styring af mellemrum mellem ord og bogstaver. Ordmellerummets minimum, optimale og maksimale værdi. (Anbefalet: min. 70 % og max. 130 %)
2. Afstanden mellem bogstaver: 0% – må ikke justeres!
3. Skalering af bogstavernes breddeværdi (Anbefalet: 100 %)
4. Procent af skriftstørrelse for automatisk linjeafstand.
5. Et enkelt ord på meget smal spalte venstrejusteres.
6. Sidste indstilling er den normale, hvor justering forholder sig til hele afsnitet.

Disse to funktioner har hjulpet mig meget for at undgå floder, horeunge, franske horeunger og forkert orddeling i en tekst.

Units & Increments og Grid

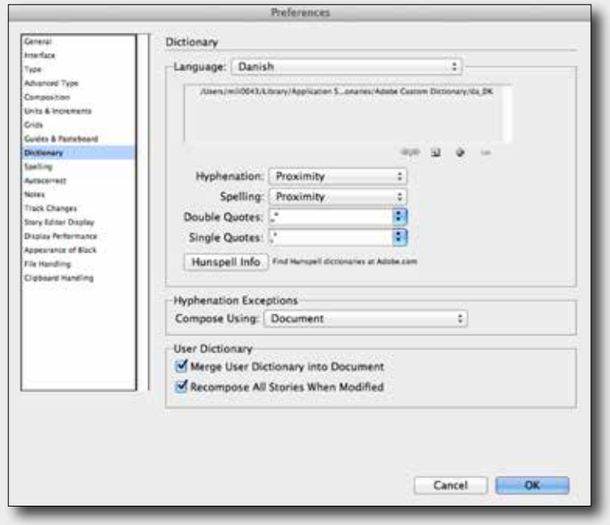

Units & Increments: Er indstillet i mm, dog streger i points. Det er standard fra InDesign CS4

Grids: Baseline Grid (brødtekstens grundlinjenet) indstilles. Man starter i forhold til sidens top. Increments Every – brødtekstens linjeafstand, her 12 pt.

Dictionary og Color Settings

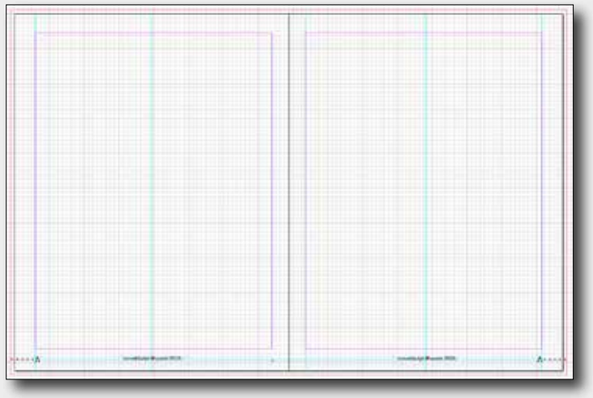

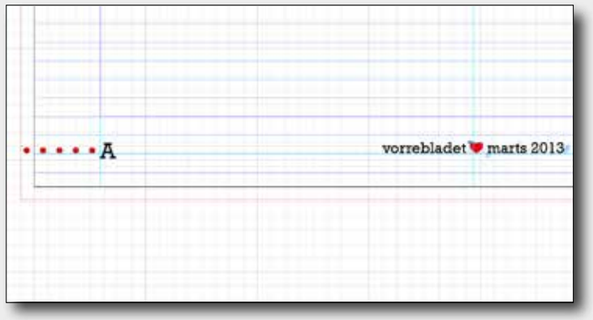
Dictionary: Danish + anførselstegn enten „“ (99-66) eller franske »«.

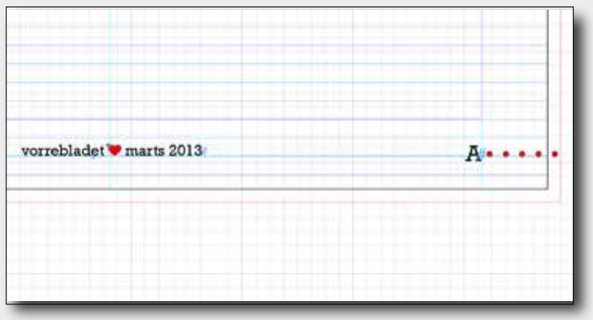

Det bedste er at lave en generel farverumsstyring for hele Adobe CS-pakken ved at gå ind i Adobe Bridge og indstille den her. Det nyeste til tryk er pt. Europe Prepress 3.

A Master

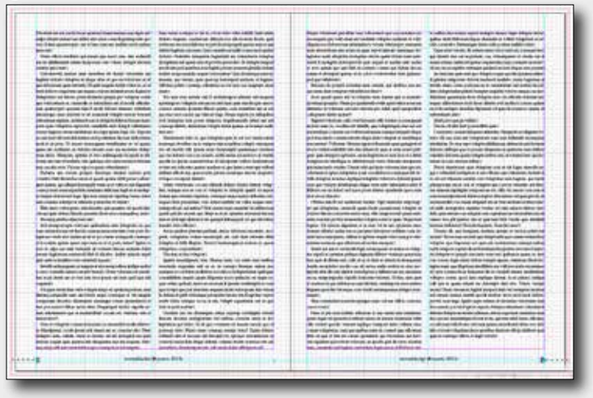

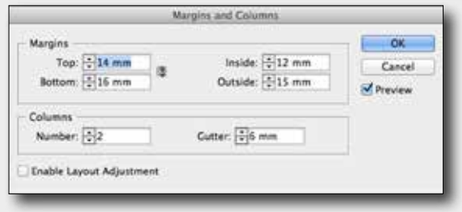

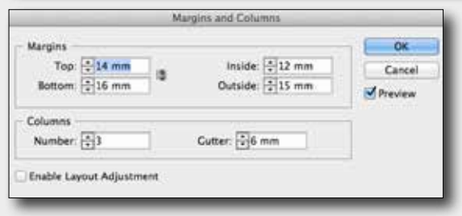
Jeg har oprettet tre master sider. A-master med pagina og grafik til både venstre og højre side.

B og C Master

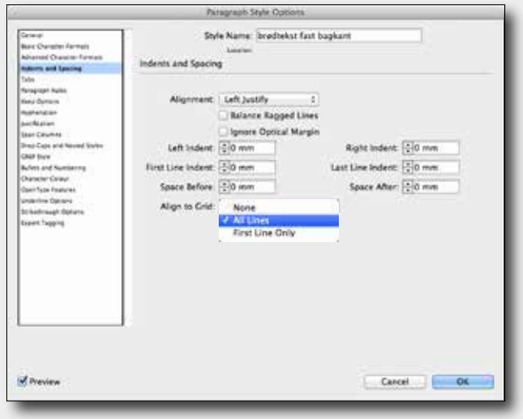

Udover A-master, har jeg lavet B (med to spalter) og C-master (med tre spalter).

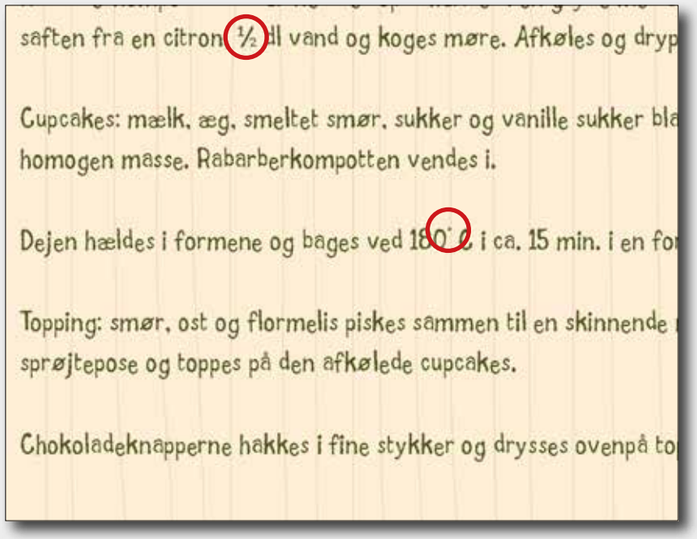
Indstilling af Baseline

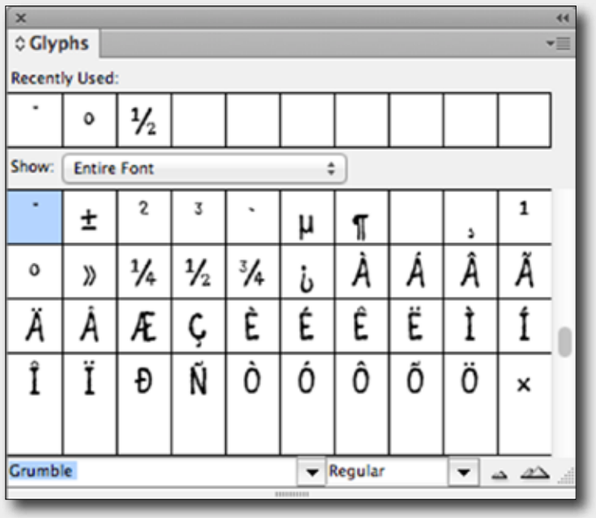

Først justeres brødteksten i forhold til sidens top-margen. Så placeres en tekstboks med brødtekst efter sidens top- og bundmargin. Man indstiller baseline ved at trække en hjælpestreg ned til grundlinjen på den første brødtekstlinje. Derefter aflæser man hjælpestregens y-koordinat. Dette mål indsættes i Preferences > Grids > Start. I samme vindue under Increment Every indsættes brødtekstens linjeafstand (Leading).

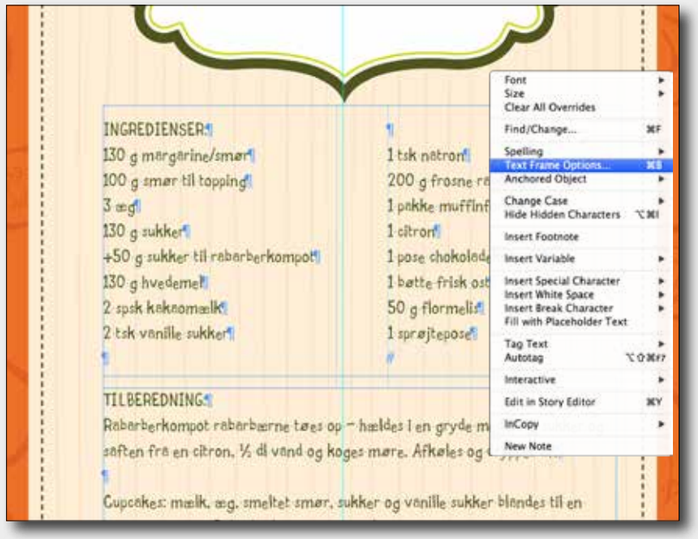
Glyphs

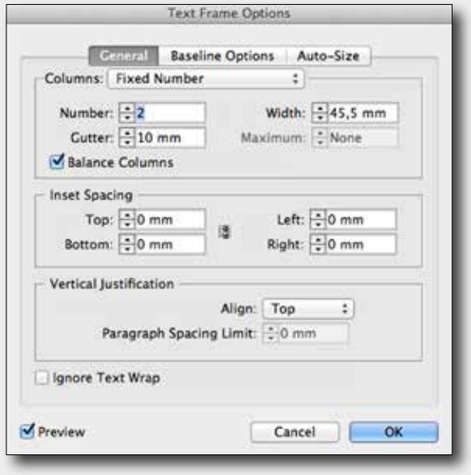

Til opskriften på side 21, havde jeg brug for et par korrekte tegn, som ellers ikke kunne findes på tastaturet. Heldigvis har InDesegn en smart menu, der viser en oversigt over alle tegn i et karaktersæt – Glyphs.

Text Frame Options

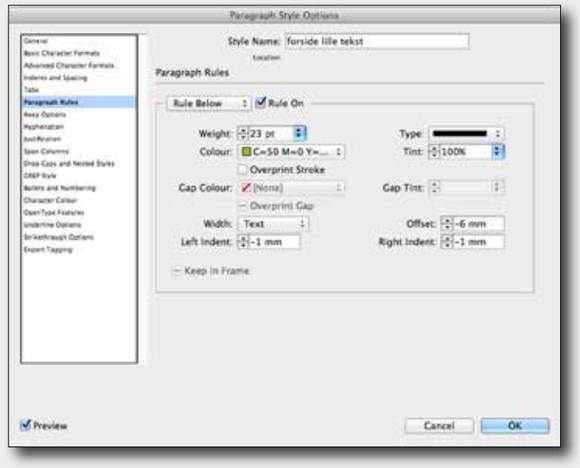

Til opskriften på side 21, har jeg anvendt en meget nyttig menu i InDesign – Text Frame Options. Her oprettede jeg to tekstspalter og kunne bestemme hvordan teksten skulle placeres i tekstboksen. Jeg valgte 2 spalter med mellerum på 10 mm i en tekstboks på 45,5 mm i bredden.

Paragraph Style Options

Teasere på forsiden har jeg lavet ved brug af menuen Paragraph Style Options. På denne måde var det så nemt at styre „boksen“ med teksten. I alt har jeg lavet to styles til teasere.

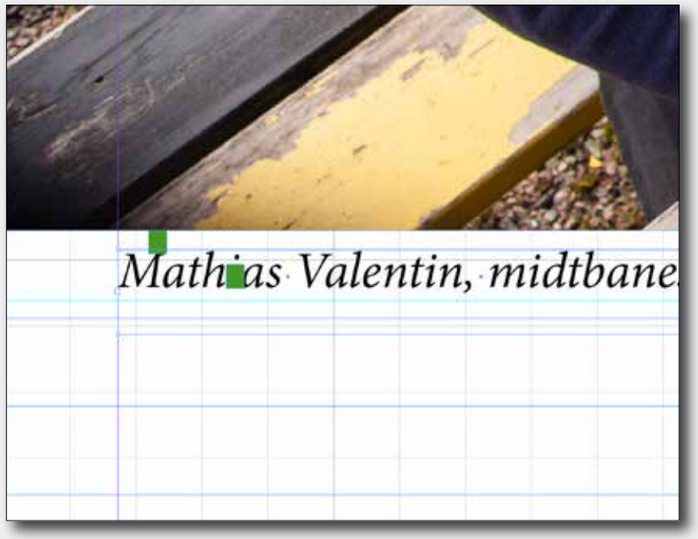
Text Wrap

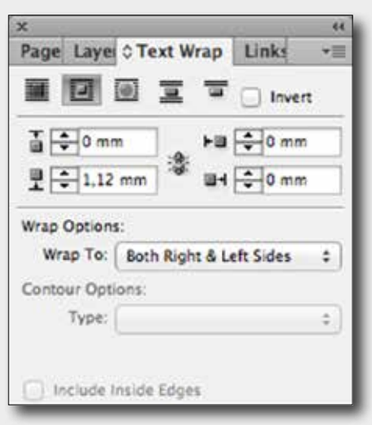

Jeg har lavet flere Text Wrap funktioner i bladet. Både i spalter med fast bagkant og i spalter med løs bagkant. Det sidst nævnte var en lidt større udfordring mht. orddeling, da bredden på disse spalter er mindre end de andre. Med Direct Selection tool (A) kunne jeg (nogenlunde) styre kantene.

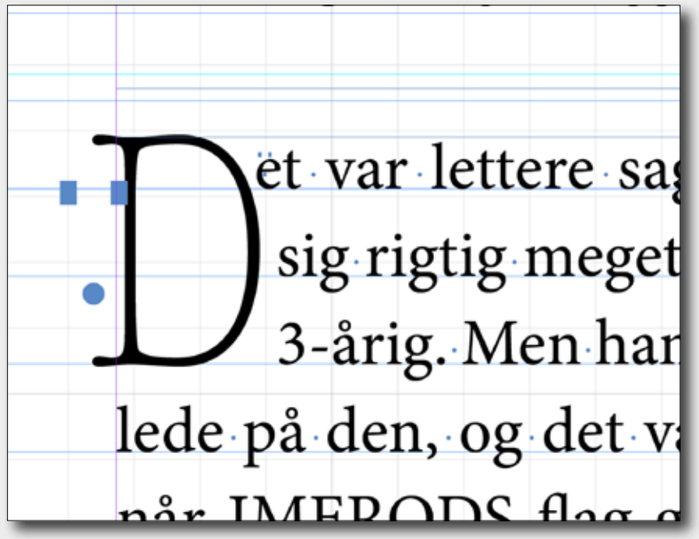
Placering af billedtekst vha. figursats

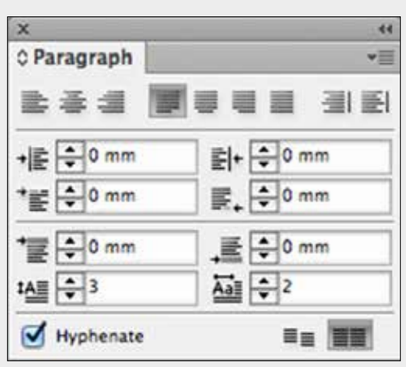

Først bestemte jeg at afstanden fra bunden af billedet og ned til billedteksten skulle være billedtekstens x-højde. Jeg markerede billedboksen med Text Wrap og valgte ikon 2 Wrap Around Bounding Box og skrev afstand til billedtekst, her 1,12 mm. Billedteksten vil altid holde den valgte afstand.

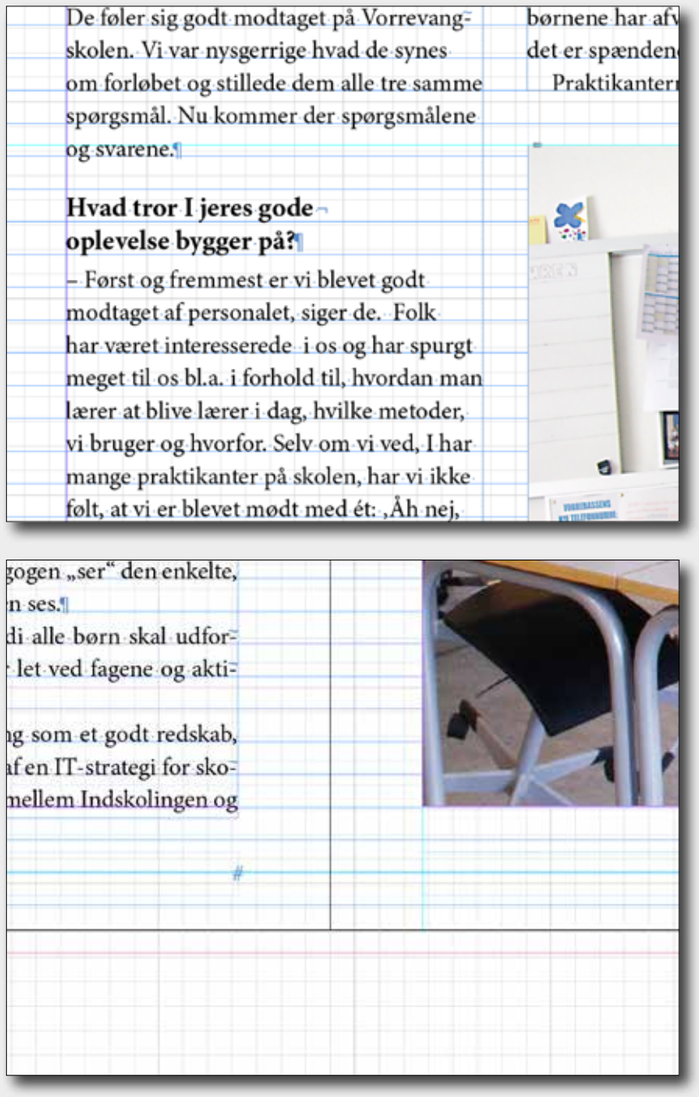
Uncial

Jeg har lavet uncial-placering med space før og efter. Først indsættes en hairspace før og efter uncial-bogstavet. Uncialet defineres som to bogstaver (første hairspace og selve uncial-bogstavet). Først bestemmer man afstanden for de to sidste uncial-linjer ved (+–) kerning af afstand mellem uncial og hair-space. Så trækkes kerning sammen mellem hairspace og første lille bogstav. Til sidst justeres den optiske forkant ved (+–) kerning mellem den første hairspace og uncialet.

Æstetisk placering af tekst og billeder

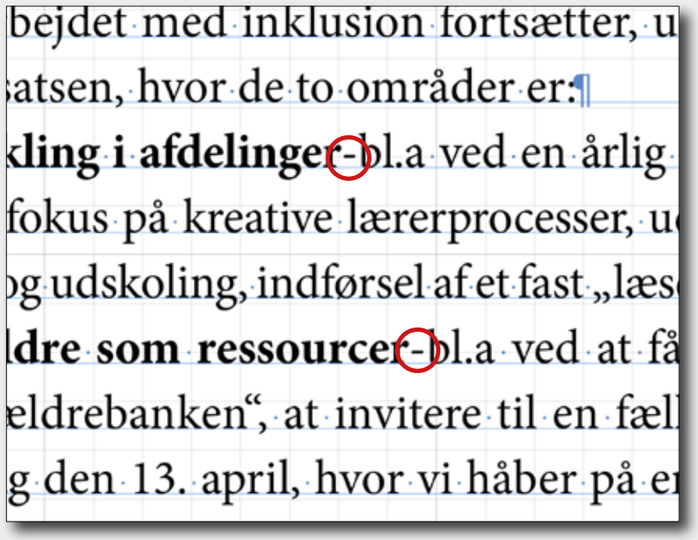
Mål: for at få en harmonisk sats, skal billeder, faktabokse og andet, holde optisk over- og underkant med brødteksten. Dvs. holde overkant med brødtekstens x-hojde (billede 1) og underkant med brødtekstens grundlinje (billede 2).

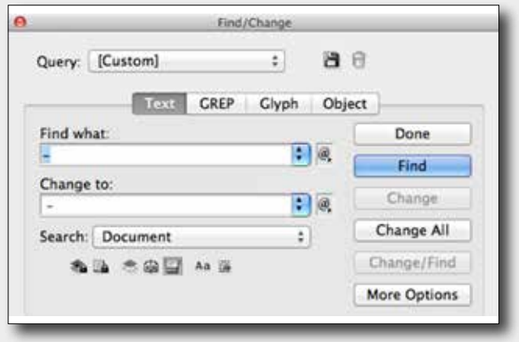
Kerning (Knibning) og Tracking (Spatiering)

Ved Kerning tilføjes eller fratrækkes afstand mellem tegnpar. Tracking løsner eller strammer en hel tekstblok. Jeg havde ikke store problemer med floder. De to muligheder har jeg brugt mest i tekster med figursats. En enkelt sted var det kritisk, men jeg gik på kompromis, fordi jeg ville have en pæn figursats.

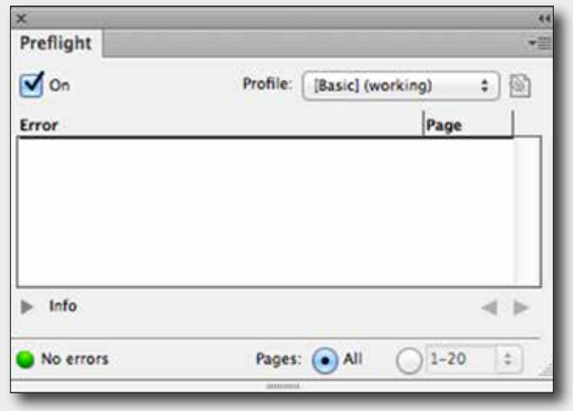
Find/Change (Søg/Erstat)

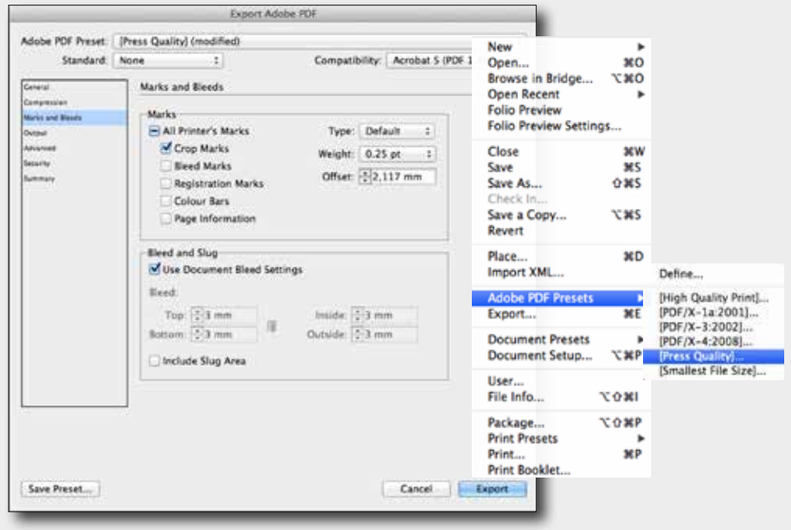

Søg og erstat funktion har jeg bl.a brugt til at erstatte bindestregen (-) med tankestregen (–). Søgning/erstatning gælder hele dokumentet.

Preflight og PDF klargørelse til tryk

Før man laver en PDF fil klar til trykkeriet, skal man kontrollere om der er fejl i dokumentet. Til dette har InDesign Preflight funktionen. Den findes i bunden af dokumentvinduet. En grøn knap fortæller, at der ingen fejl er i dokumentet.

Der er flere muligheder for at lave en PDF fil. Jeg valgte Press Quality, fordi filen skal bruges til brug for et trykkeri. Farver konverteres til CMYK farver. Farver og billeder downsamples til 300 ppi. Skrifter inkluderes.